

Voorgenomen ontslag van een ambtenaar van de AIVD vanwege de intrekking van haar verklaring van geen bezwaar. De commissie acht dit ontslag voldoende zorgvuldig voorbereid. De ambtenaar heeft het haar aangeboden loopbaanbegeleidingstraject niet volledig benut, maar die omstandigheid ligt in haar risicosfeer.

Advies

Adviesaanvraag nr. ABB/2016/11720

Verzoeker: de Directeur-Generaal van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (hierna: AIVD)

1. Feiten en procesverloop

Mevrouw XX (hierna: de ambtenaar) is sinds 1 september 2008 werkzaam bij de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (hierna: AIVD) in de op schaal 6 gewaardeerde functie van [naam functie]. Op 22 juli 2008 is haar hiervoor een verklaring van geen bezwaar afgegeven.

Bij brief van 29 januari 2015 is de ambtenaar in kennis gesteld van het voornemen om haar verklaring van geen bezwaar in te trekken. Zij is in de gelegenheid gesteld haar zienswijze kenbaar te maken op dit voornemen, maar heeft van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt. Daarop is dit voornemen bij brief van 19 maart 2015 omgezet in een definitief besluit. Tegen dit besluit heeft de ambtenaar geen rechtsmiddelen aangewend, zodat dit besluit in rechte is komen vast te staan.

Eveneens bij besluit van 19 maart 2015 is de ambtenaar ontheven uit haar functie en is zij geschorst in haar ambt. Daarbij heeft verzoeker aangegeven dat gedurende twaalf maanden na dagtekening van dit besluit zal worden onderzocht of het mogelijk is een ontslag van de ambtenaar te voorkomen, waartoe zij zal worden aangemeld bij het mobiliteitscentrum van de Rijksoverheid. Op 30 maart 2015 heeft deze aanmelding plaatsgevonden.

Op 27 mei 2015 hebben de ambtenaar, haar leidinggevende en de trajectbegeleider mevrouw YY (hierna: de trajectbegeleider) een begeleidingsovereenkomst gesloten voor een begeleidingstraject van negen maanden, te rekenen vanaf 1 juni 2015. Dit traject had tot doel de vaardigheden van de ambtenaar op het gebied van netwerken, presenteren en solliciteren te vergroten en haar op die manier toe te rusten voor het betreden van de arbeidsmarkt.

Vanaf 11 juni tot 16 december 2015 heeft de ambtenaar met een onderbreking gedurende de zomervakantie gemiddeld eenmaal per twee weken een begeleidingsgesprek met de trajectbegeleider gevoerd. In deze gesprekken zijn een persoons- en zoekprofiel en een curriculum vitae opgesteld. In overleg tussen de trajectbegeleider en de ambtenaar is besloten dat zij geen sollicitatietrainingen volgt, maar sollicitatiegesprekken voorbereidt tijdens de begeleidingsgesprekken. Daarnaast heeft zij met de trajectbegeleider frequent e-mailcontact onderhouden, waarin de trajectbegeleider haar heeft geattendeerd op vacatures en sollicitatiebrieven en curricula vitae heeft voorzien van commentaar.

Op 16 oktober 2015 heeft een driegesprek plaatsgevonden tussen de ambtenaar, de trajectbegeleider en een jobhunter. Hierin heeft de jobhunter de ambtenaar geattendeerd op de ondersteunerspool van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze pool voorziet in tijdelijk werk dat het mogelijk maakt zich te profileren, te netwerken en vanuit een werkende positie te solliciteren. De ambtenaar heeft haar belangstelling kenbaar gemaakt voor vacatures voor ten minste zes maanden.

Op 4 december 2015 heeft een driegesprek plaatsgevonden tussen de ambtenaar, de trajectbegeleider en een mobiliteitsfunctionaris van de AIVD. In dit gesprek heeft de laatstgenoemde toegezegd in overleg met de jobhunter te participeren in de zoektocht naar werk voor de ambtenaar.

Op 15 december 2015 heeft de ambtenaar een afspraak afgezegd voor een evaluatiegesprek met de trajectbegeleider en haar leidinggevende dat zou plaatsvinden op 16 december 2015. Sindsdien heeft de ambtenaar niet meer gereageerd op contactpogingen per telefoon, whatsapp en e-mail van haar

begeleiders en haar leidinggevende. Een evaluatiegesprek dat was voorzien op 19 januari 2016 is niet doorgegaan, omdat de ambtenaar zonder bericht van verhindering niet op dit gesprek is verschenen. Om dezelfde reden is een evaluatiegesprek dat was voorzien op 28 januari 2016 niet doorgegaan. Bij een brief van 2 juni 2016 met het kenmerk 8985a8af-or1-1.0, heeft verzoeker de commissie verzocht om advies over een aan de ambtenaar te verlenen ontslag als bedoeld in artikel 97b van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (hierna: ARAR).

De adviesaanvraag is behandeld ter zitting van de commissie op 8 juli 2016. De commissie bestond uit prof. mr. M.J. Cohen (voorzitter), mevrouw mr. dr. L.A. van Noorloos en dr. J.S. Timmer en werd bijgestaan door mr. C.F. Sparrius (secretaris). Namens verzoeker is verschenen mevrouw mr. ZZ (procesvertegenwoordiger). De ambtenaar is zonder voorafgaande kennisgeving van verhindering niet verschenen. Het verslag van de hoorzitting is verwerkt in onderdeel 2 van dit advies.

2. Standpunt bevoegd gezag

De intrekking van de verklaring van geen bezwaar van de ambtenaar is gebaseerd op haar financiële situatie, onvoldoende initiatief om deze te verbeteren en onvoldoende openheid en eerlijkheid over haar financiële situatie ten opzichte van haar werkgever. De schulden van de ambtenaar, die in totaal ten minste € 94.000 bedragen, zijn in relatie tot haar inkomen zo hoog, dat het voor haar niet mogelijk is deze op een korte termijn af te lossen. Haar financiële problemen spelen al meerdere jaren en zij heeft door de dienst aangeboden hulp bij de oplossing hiervan geweigerd of onvoldoende benut. Zij heeft onvoldoende inzicht in haar financiën en heeft een van de Belastingdienst ontvangen bedrag dat kan worden teruggevorderd, besteed aan de inrichting van een woning. Gezien deze omstandigheden constateert verzoeker een patroon van gedragingen waardoor financiële problemen zijn ontstaan of in stand worden gehouden. Vanwege haar financiële situatie acht hij de ambtenaar kwetsbaar voor verleidingen om de zeer geheime informatie te gelde te maken waartoe zij toegang heeft als [naam functie] bij de AIVD. Bovendien twijfelt verzoeker aan de betrouwbaarheid van de ambtenaar met betrekking tot haar financiële problematiek, omdat zij structureel relevante informatie over dit onderwerp heeft achtergehouden voor haar werkgever. Gelet op het vorenstaande heeft verzoeker gereede twijfels aan de onafhankelijkheid en de eerlijkheid van de ambtenaar en acht hij onvoldoende waarborgen aanwezig dat zij de verplichtingen van haar vertrouwensfunctie onder alle omstandigheden naar behoren zal vervullen. Daarom trekt hij haar verklaring van geen bezwaar in.

De adviesaanvraag van 2 juni 2016 is als volgt onderbouwd:

“Op grond van artikel 125e, tweede lid, van de Ambtenarenwet, kan aan een ambtenaar eervol ontslag worden verleend, indien deze ambtenaar uit een vertrouwensfunctie moet worden ontheven, omdat de verklaring van geen bezwaar is ingetrokken. Voordat wordt besloten tot ontslagverlening wordt bezien of binnen een redelijke termijn een aanvaardbare oplossing kan worden bereikt, dat wil zeggen of er alternatieven zijn waardoor ontslag kan worden vermeden. Na de intrekking van de verklaring van geen bezwaar is aan [de ambtenaar] een intensief loopbaanbegeleidingstraject aangeboden bij een externe loopbaanadviseur van EC O&P, cluster IDU, Loopbaan en Mobiliteit, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hierbij ligt de focus op loopbaan-oriëntatietraining, arbeidsmarktorientatie, netwerkvaardigheden en mobiliteitsbegeleiding. [De ambtenaar] heeft zich echter onvoldoende ingespannen voor het haar aangeboden traject. Gebleken is namelijk dat zij vanaf 9 december 2015 geen contact meer heeft opgenomen met haar begeleiders van het EC O&P en haar leidinggevende. Dit terwijl er vanuit werkgeverszijde wel intensief getracht is (zowel telefonisch als schriftelijk) om met [de ambtenaar] in contact te komen”.

Tijdens de hoorzitting is van de zijde van verzoeker samengevat het volgende verklaard.

De procesvertegenwoordiger zet uiteen dat zij de ambtenaar niet persoonlijk kent, maar wel betrokken is geweest bij de intrekking van haar verklaring van geen bezwaar. Die intrekking hield verband met de financiële situatie van de ambtenaar. De AIVD heeft geprobeerd de ambtenaar daarbij te begeleiden door haar te verwijzen naar een professionele schuldhulpverleningsinstantie. De ambtenaar heeft van deze begeleiding onvoldoende gebruik gemaakt, evenals van de begeleiding bij het vinden van ander werk. Verzoeker heeft getracht de ambtenaar op dit punt intensief te begeleiden en aanvankelijk leek deze begeleiding kansrijk. De ambtenaar maakt een zelfverzekerde indruk, heeft een functie die regelmatig voorkomt op de arbeidsmarkt, functioneerde daarin altijd prima en solliciteerde aanvankelijk

intensief. Vanaf medio december 2015 reageert zij echter niet meer op contactpogingen van haar begeleiders en van de AIVD. In maart 2016 heeft de AIVD haar nog een brief gestuurd waarin zij werd aangespoord haar opstelling te veranderen. Ook de toezending van deze brief was tevergeefs. Spreekster betreurt dat het zo is gelopen, maar acht het voorgenomen ontslag onvermijdelijk.

3. Zienswijze ambtenaar

In het door de trajectbegeleider opgestelde verslag van het loopbaanbegeleidingstraject merkt deze op dat de ambtenaar om haar moverende redenen geen LinkedIn-profiel wil aanmaken en naar eigen zegen geen netwerk heeft dat zij kan inzetten bij de zoektocht naar werk.

4. Overwegingen

Bij de beoordeling van de adviesaanvraag staat voorop dat de intrekking van de verklaring van geen bezwaar van de ambtenaar niet ter beoordeling staat van de commissie. Deze intrekking is in rechte komen vast te staan, nu de ambtenaar daartegen geen rechtsmiddelen heeft aangewend.

Artikel 125e, tweede lid, van de Ambtenarenwet, verleent aan verzoeker een discretionaire bevoegdheid om eervol ontslag te verlenen aan een ambtenaar die vanwege het bepaalde in artikel 10, tweede lid, van de Wet veiligheidsonderzoeken uit een vertrouwensfunctie moet worden ontheven. Voor de ontslagverlening als bedoeld in artikel 125e, tweede lid, van de Ambtenarenwet is, nu het ontslag zal worden verleend door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, hierover overeenstemming vereist met de minister-president. Dit volgt uit artikel 97b, tweede lid, van het ARAR. Daarnaast verplicht artikel 97b, eerste lid, ARAR, de voornoemde minister het advies in te winnen van de commissie. Bij de adviesaanvraag van 2 juni 2016 heeft hij aan deze verplichting voldaan.

Ter beoordeling van de commissie staat de zorgvuldigheid van de wijze waarop het voorgenomen ontslag is voorbereid. De commissie constateert dat hieraan een loopbaanbegeleidingstraject is voorafgegaan met een voorziene duur van negen maanden, maar dat de ambtenaar niet alle mogelijkheden van dit traject heeft benut. Enerzijds heeft zij in overleg met de trajectbegeleider niet deelgenomen aan de sollicitatie- en netwerktrainingen die zij had kunnen volgen. Anderzijds heeft zij zich vanaf medio december 2015 onbereikbaar gehouden voor haar werkgever en haar begeleiders. Mede om die reden heeft het loopbaanbegeleidingstraject niet geleid tot het daarmee beoogde resultaat, hoewel de ambtenaar een functie vervult die regelmatig voorkomt op de arbeidsmarkt en zij bij de AIVD goed heeft gefunctioneerd. Het is te betreuren dat de ambtenaar niet alle mogelijkheden van het haar aangeboden loopbaanbegeleidingstraject heeft benut. Deze nalatigheid ligt echter in de risicosfeer van de ambtenaar. Van de zijde van verzoeker is het voorgenomen ontslag voldoende zorgvuldig voorbereid. Deze conclusie leidt tot het volgende advies.

5. Advies

De Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren acht geen beletselen aanwezig om uitvoering te geven aan het voorgenomen ontslag van de ambtenaar op grond van artikel 125e, tweede lid, van de Ambtenarenwet.

De commissie stelt het op prijs een afschrift te mogen ontvangen van het besluit dat wordt genomen op basis van dit advies.

Amsterdam/Den Haag, 13 juli 2016

Was getekend.

prof. mr. M.J. Cohen,
voorzitter

mr. C.F. Sparrius,
secretaris